

Университет
"Проф. д-р Асен Златаров"
8010 Бургас, бул. "Проф. Якимов" №1
Per. № 2449/26.06.2019 г.

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петя Йорданова Караиванова,
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“,
член на научно жури, назначено със Заповед № РД-122, от 28.05.2019 г. на Ректора на
Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас

ОТНОСНО: конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование **1. Педагогически науки**, професионално направление **1.2 Педагогика (Предучилищно образование, формиране на игрови и социални умения)**

В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник, бр. 25/26.03.2019 г. и в сайта на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас за нуждите на катедра „Педагогика и методика на обучението“ към Факултета по обществени науки, като кандидат участва гл. ас. д-р **Марияна Станчева Тодорова** от Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас.

1. Кратки биографични данни

Гл. ас. д-р Марияна Тодорова получава бакалавърската си степен по Предучилищна педагогика в ПУ „Паисий Хилендарски“ през 1998 г. със специализация по Социална педагогика. През 2002 г. завършва задочен курс на обучение за придобиване на нова професионална подготовка по специалност „Начална училищна педагогика“ в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас. В периода 2003–2005 г. продължава обучението си в магистърска програма „Логопедия“ на Нов Български Университет, София. През 2008 г. защитава дисертационен труд на тема „Развитие на практически интелект при 6-годишните, чрез обучението по математика“. Присъдена ѝ е научна и образователна степен „доктор“ по научната специалност „Теория на възпитанието и дидактика“.

Професионалният ѝ път започва в счетоводния отдел на „Интерхотел – България“ АД през 1989 г. От 1999 до 2000 г. тя е учител в ДГ № 5 „Иглика“, гр. Бургас. От 2006 до 2010 г. е част от Отдел „Оперативно диспечирание“ на Пристанище Бургас – ЕАД. От 2010 г. до момента Марияна Тодорова е преподавател в катедра „Педагогика и методика на обучението“ към Факултета по обществени науки на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас.

Данните от автобиографията на гл. ас. д-р Марияна Тодорова свидетелстват за амбициите ѝ за реализиране и доказване в професионален план. Те илюстрират целенасочеността на нейните интереси в сферата на образованието и квалификацията и по категоричен начин доказват възможностите ѝ да ги защити от позицията на утвърден учен.

2. Общо описание на представените материали

Кандидатът гл. ас. д-р Марияна Станчева Тодорова участва в конкурса с:

- Монографии: 1 брой авторска
3 публикувани глави в колективни монографии по научно-изследователски проекти
- Учебни помагала – 2 броя авторски
- Публикации – 37 броя, както следва:
Научни публикации в международни списания и сборници:

- с импакт фактор – 5 авторски
- с научно рецензиране – 4 авторски

Научни публикации в национални списания и сборници:

- с научно рецензиране – 24 авторски
- с научно рецензиране – 4 в съавторство

3. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни цитирания)

Гл. ас. д-р Марияна Тодорова е разпознаваем автор. В представената справка са посочени 3 цитирания в международни списания и книги, включени в РИНЦ, 4 цитирания в научни публикации в международни списания с импакт фактор, 3 цитирания в научни публикации в международни списания с научно рецензиране, 7 цитирания в монографии и колективни томове на български издания с научно рецензиране и 9 цитирания в национални списания с научно рецензиране. Те са обективно доказателство, че разработките на кандидатката са добре познати на педагогическата общност. Очевидно е, че съдържанието им е високо оценено както у нас, така и в чужбина. Качественият анализ доказва популярността на широк тематичен кръг авторски изследвания.

4. Обща характеристика на дейността на кандидата

4.1. Учебно-педагогическа дейност (работа със студенти и докторанти)

Учебно-педагогическата дейност на гл. ас. д-р Марияна Тодорова е разнообразна. Тя е автор на 12 учебни програми по задължителни и 6 учебни програми по избираеми дисциплини за ОКС „бакалавър“. Разработва и 5 учебни програми по избираеми дисциплини за ОКС „магистър“. Титуляр е на учебни дисциплини в бакалавърски и магистърски програми. Включва се в подготовката на 1 акредитационна процедура. Успешно ръководи 37 дипломанта и 40 студента, участвали в студентски научни сесии.

Сериозен актив на гл. ас. д-р Марияна Тодорова са участията в образователни и научно-изследователски проекти – 2 национални и 8 към НИС, фонд „НИХТД“.

Учебно-преподавателската дейност на кандидатката за заемане на академичната длъжност „доцент“ гл. ас. д-р Марияна Тодорова е в съответствие с параметрите на обявения конкурс. Налице е учебна натовареност в обявеното професионално направление, която съгласно приложената справка е 464 часа от задължителни дисциплини, с опция за увеличаване.

Професионалната характеристика на кандидата очертава визия на утвърден преподавател и експерт в областта, по която работи.

4.2. Научна и научно-приложна дейност

Научната и научно-приложната дейност на гл. ас. д-р Марияна Тодорова обхваща две основни изследователски полета:

- предучилищно образование с акценти теория и практика на ранното икономическо и финансово образование на децата, игрови моделни технологии, социални и граждански компетенции в предучилищното детство;
- университетска дидактика с акценти: икономически аспекти на педагогическото образование, модели за стимулиране на креативното мислене на студентите, качество на преподаването, проблеми на професионалната реализация.

Теоретичните проучвания и приложните изследвания на авторката, свързани с очертаните тематични изследователски области, я представят като компетентен изследовател, ерудиран учен с усет за иновативното в избраното научно поле за изява.

Безспорните приносни качества на публикациите в посочените области доказват богат преподавателски и изследователски опит и по категоричен начин защитават позицията на гл. ас. д-р Марияна Годорова в обявения конкурс.

В този контекст особено впечатление прави монографията, представена по конкурса. В нея убедително са обосновани възможности за реализиране на финансово образование в предучилищна възраст. Те са защитени в приложно-образователен аспект и са доказани чрез резултатите от многопланово емпирично изследване.

В разработката се промотира авторски модел, основан на играта, който е интегриран в различните образователни направления. Той е технологично обезпечен и перспективно ориентиран към ранно формиране на икономическа грамотност. Ценни са и предложените примерни игри и ситуационни казуси, подходящи за реализиране в условията на семейното възпитание. Чрез тях е постижимо взаимодействие и сътрудничество между родители и учители, което подпомага успешната финансова социализация на детето.

Тук интересно би било извеждането на ключови компетенции, резултат от реализирането на тематичните единици в различните образователни направления. Тази идея може да бъде отправно начало за бъдещи изследвания.

Съдържанието на монографията е обвързано и със съдържанието на представените по конкурса помагала. В тях са систематизирани нови варианти на игри, които могат успешно да се интегрират в образователната практика на детските градини като възможност за иновиране на педагогическото взаимодействие, ориентирано към пропедевтика на финансовото образование.

4.3. Внедрителска дейност

Приемам като аспект на внедрителска дейност на гл. ас. д-р Марияна Годорова приложно осигуреното интегриране на игрови модели за икономическо и финансово образование, подходящи за подготвителните групи на детската градина. Предложеният каталог от 50 съдържателно защитени заглавия е полезен ориентир за творчески работещите учители, които оценяват значимостта на ранното подготвяне и извяване на компетенции в областта на финансите.

4.4. Приноси (научно-теоретични, научно-методически, практико-приложни)

Приносите на гл. ас. д-р Марияна Годорова могат да се обобщят като:

I. НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧНИ

1. Положително приемам разработената концепция за реализиране на финансово и икономическо образование на 5–7-годишните деца и уточняването на основни понятия, свързани с тази изследователска област, съдържателно определени в контекста на предучилищната педагогика. Оценявам разглеждането на проблематиката в три аспекта: икономическа култура – отразен в колективна монография 3 и публикации 3, 9, 20, 24, 28, 30; финансово образование – отразен в монография, учебни помагала 1 и 2, публикации 6, 16 и 23; предприемачество – отразен в колективна монография 1 и публикации 1, 2, 7 и 8. Считаю, че те са приносни за обогатяване на педагогическата теория по проблеми, отнесени до формиране на игрови и социални умения в предучилищното детство.

2. В съдържателен аспект оценявам въведените понятия – „ситуационна игра“, „ситуационен казус“ и „детска бизнес-игра“. Те са илюстрирани чрез примерни практически модели, които предлагат конкретни решения за интегриране на финансово и икономическо образование в детската градина. Ценното в тях е, че са основани на

играта, посредством която се овладява адаптирано и достъпно образователно съдържание, свързано със сложни икономически процеси и явления. Отразени са в самостоятелната монография, в колективната монография 1 и в двете помагала.

3. Потвърждавам значимостта на разработения теоретичен модел и вариантите за интегрирането му в различните образователни направления с фокус формиране на социално-икономически умения посредством технологията на ситуационните игри. Той е отразен в самостоятелната монография и в двете помагала.

4. Намирам за значим конструирания модел за подготовка на студенти и повишаване на квалификацията на учители, който гарантира тяхната сигурност при реализиране на квалификационните им ангажименти като субекти на педагогическия процес, ориентиран към целенасочено осъществяване на ранно финансово образование в детската градина. Той е отразен в самостоятелната монография и в двете помагала.

II. НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИ

1. Потвърждавам ценността в научно-методически план на иновативния модел от ситуационни игри, ситуационни казуси и детски бизнес-игри. Те кореспондират със съвременните образователни парадигми, а технологичното им осигуряване обезпечава възможности за формиране на основополагащи практически умения за ориентиране във финансовата и социално-икономическа реалност, за вземане на решение в конкретни ситуации и изразяване на насоченост в контекста на предприемачеството. Те са отразени в колективна монография 1, в двете учебни помагала и в публикация 2.

2. Оценявам като приносен използвания подход за оптимизиране на педагогическото взаимодействие, насочено към усъвършенстване на игрови и социални умения. Той позволява диференциране на съдържанието на предложения авторски модел по отношение на различните образователни направления и постигане на комплексен ефект, който е резултат от реализираните интегративни връзки (самостоятелна монография, учебни помагала).

3. Определям като приносна предложената методика за работа с игровите модели, отразена в самостоятелната монография и учебно помагало 1. Намирам, че тя е полезна и необходима за образователната практика в ДГ.

4. Адмиравам разработения инструментариум за оценка на отношението и нагласите на децата към финансовото образование (самостоятелна монография и учебно помагало 1). Той е лесно приложим и получените чрез него данни биха ориентирали педагога в насочеността на детските интереси.

5. Приемам за предимство разработеното съдържание на основни икономически термини, представени в речниците към двете помагала. Те са в помощ на учителя и улесняват адаптивното представяне на сложна терминология в условията на образователната интеракция.

III. ПРИЛОЖНО-ПРАКТИЧЕСКИ

1. Оценявам като предимство апробирането на авторския модел в реална образователна среда. На тази основа е защитена добра практика за въвеждане на децата от подготвителните групи в света на икономическите процеси и явления (самостоятелна монография, учебни помагала 1 и 2 и публикация 1б).

2. Потвърждавам като приносно реализираното проучване за установяване на нагласите на деца, учители и родители и отношението им към финансовото образование в предучилищна възраст, отразено в самостоятелната монография.

Резултатите от него потвърждават необходимостта от разработване и обосноваване на съвременни модели за пропедетика на икономически понятия и опознаване на икономическата реалност. Привличането на студенти към участие в проучването оценявам като целесъобразно от гледна точка овладяването на опит, който е необходим при реализиране на самостоятелна изследователска дейност. Този подход създава самочувствие на бъдещите педагози и провокира интерес към задълбочено изследване на тази проблемна област.

3. Положително приемам разработените и приложени учебни програми за обучение на студентите от ОКС „бакалавър“ и „магистър“ по избираемите дисциплини „Основи на социално-икономическата култура на детето“, „Основи на икономическата култура в детската градина и началното училище“ и „Възпитание в предприемачество“. Съдържанието им е резултат от проведените задълбочени изследвания в това проблемно поле. То има изразена практическа насоченост и създава необходимата сигурност на бъдещите педагози чрез повишаване на тяхната икономическа култура и овладяване на основополагащи професионални компетенции.

5. Оценка на личния принос на кандидата

Намирам за ценен личен принос на гл. ас. д-р Марияна Тодорова убедително защитения научен интерес в актуални за теорията и практиката на съвременното предучилищно образование изследователски области – подготвяне и извявяване на игрови и социални умения. Обективен индикатор за многопосочността на научните ѝ занимания е достатъчният брой научни трудове и публикации след защитата на ОНС „доктор“, в които се съдържа оригинален научен и приложен принос. Забележителната публикационна активност е обективизирана чрез популяризиране на авторските разработки в национални и международни сборници и списания.

Личен принос на кандидата е и участието в организацията на 4 научни форма. А част от утвърждаването на гл. ас. д-р Марияна Тодорова в професионален план е и презентирането на резултати от нейни авторски проучвания в 8 научни конференции.

6. Лични впечатления

Личните ми впечатления за гл. ас. д-р Марияна Тодорова са базирани на познаване на нейни научни публикации. Тя е амбициозна, отговорна, коректна, разпознаваема в общността, креативна и сензитивна към проблемите на предучилищното образование и подготовката на висококвалифицирани учители. Демонстрира респект към постиженията на своите колеги, съчетан с обективна оценка за значимостта на собственото място сред перспективните научни работници в сферата на университетското образование, които имат мисията да подготвят педагогически кадри от нов тип.

7. Заключение:

Имайки предвид гореизложеното, предлагам гл. ас. д-р Марияна Тодорова да бъде избрана за „доцент“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2 Педагогика (Предучилищно образование, формиране на игрови и социални умения).

09.06.2019 г.
гр. Велико Търново

Член на журито:
(доц. д-р Петя Караиванова)